

วารสาร เกษตรกรรมปลอดการเผา

ข่าวสารและสาระสำหรับเผยแพร่ตามแผนแม่บทแห่งชาติด้วยการควบคุมการเผาในที่โล่ง

ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 ก.ค. - ก.ย. พ.ศ. 2547

ถ้อยแถลง

การควบคุมการเผาในที่โล่ง นับเป็นนโยบายที่สำคัญของประเทศไทยซึ่งรัฐบาลให้ความสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม ที่นอกจากจะก่อให้เกิดมลพิษและหมอกควันทำร้ายสุขภาพทั่วโลก ผลกระทบต่อการประกอบอาชีพทางการเกษตรโดยตรง ที่เห็นได้ชัดก็คือความสูญเสียของสภาพดินที่ใช้ในการเพาะปลูก จะขาดความอุดมสมบูรณ์ลงไป

ยุทธศาสตร์การจัดการเศษวัสดุเหลือใช้จาก การเกษตร เป็นยุทธศาสตร์หนึ่งภายใต้แผนแม่บทแห่งชาติว่าด้วยการควบคุมการเผาในที่โล่งที่มีเป้าหมาย ลดการเผาในพื้นที่เกษตรกรรมลง เป็นจำนวน 800,000 ไร่ ภายในปี 2551 กรมส่งเสริมการเกษตรและกรมควบคุมมลพิษ จึงได้บูรณาการการทำงานโดยร่วมกันดำเนินงาน การควบคุมการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม เป็นการนำร่องในปี 2547 โดยได้ดำเนินกิจกรรมการสาธิตการไถกลบตอซังและใบอ้อยด้วยเครื่องจักรที่มีประสิทธิภาพในสภาพพื้นที่เพาะปลูกของเกษตรกรจำนวน 1,141 ไร่ ได้แก่

- จังหวัดเชียงใหม่ อ.สันกำแพง 288 ไร่
- จังหวัดจันทบุรี อ.สรรพยา 360 ไร่

- จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อ.ลาดบัวหลวง 200 ไร่
- จังหวัดสุพรรณบุรี อ.ดอนเจดีย์ และ อ.สองพี่น้อง 293 ไร่

และมีการฝึกอบรมและสนับสนุนการผลิตน้ำสกัดชีวภาพเพื่อเร่งการย่อยสลายแก่เกษตรกรที่จัดตั้งเป็นกลุ่มเครือข่ายปลอดการเผา ในพื้นที่ 4 จังหวัดนำร่อง จำนวน 12 กลุ่มรวม 294 คน

จากการสำรวจข้อมูลของสภาพปัญหาการเผาในพื้นที่เกษตรกรรมจำนวน 400 ไร่ ปรากฏว่า

ก่อนเริ่มโครงการมีเกษตรกรที่เผาฟางข้าวและเศษพืชในไร่ นา ร้อยละ 85 ไร่เผา ร้อยละ 15 สาเหตุที่เผาส่วนใหญ่เนื่องจากไม่สะดวกในการเตรียมดิน เป็นวิธีที่ง่ายและต้องการแรงจูงใจการใช้พื้นที่เพาะปลูกอย่างต่อเนื่อง

หลังจากที่มีโครงการ มีเกษตรกรให้ความร่วมมือที่จะไม่เผาฟางข้าวและเศษพืชเพิ่มเป็นร้อยละ 49 และมีความต้องการให้รัฐสนับสนุนเครื่องจักรกลเกษตร ในการบริการรับจ้างไถกลบเพื่อแก้ไขปัญหาการเผา รวมทั้งการให้ความรู้ด้านเครื่องจักรกลเกษตร ตลอดจนการให้ความรู้ด้านอื่นๆ เช่น การทำปุ๋ยหมัก การทำน้ำสกัดชีวภาพด้วย

กิจกรรมของโครงการ

การจัดทำแปลงสาธิตการไถกลบคอกขี้
และไถกลบใบอ้อย จ.สุพรรณบุรี จำนวน
295 ไร่

การเปิดแถลงข่าวกิจกรรมการควบคุม
การเผาในพื้นที่เกษตรกรรม โดยนาย
ธวัช วิฑูรย์ รองอธิบดีกรมส่งเสริม
การเกษตร นายสุทัศน์ สุทธิภักดิ์ รอง
ผู้ว่าราชการจังหวัดชัยนาท และนาย
นิเวศ วิชาวีรังสรรค์ ผู้อำนวยการ
สำนักจัดการคุณภาพอากาศและเสี
ยกรมควบคุมมลพิษ ณ โรงแรมนาราย
ณ์ จังหวัดสุพรรณบุรี

การจัดทำแปลงสาธิตการไถกลบคอกขี้
จ.ชัยนาท จำนวน 300 ไร่

การจัดทำแปลงสาธิตการไถกลบคอกขี้
จ.เชียงใหม่ จำนวน 288 ไร่

การประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ

การจัดทำแปลงสาธิตการไถกลบคอกขี้
จ.พระนครศรีอยุธยา จำนวน 200 ไร่

เกษตรกรเข้าร่วมวันพืชมงคลอำเภอ
สวนผึ้ง การใช้เทคโนโลยีการไถกลบคอกขี้
ฟาร์มข้าว ทดแทนการเผา

การฝึกอบรมการผลิตน้ำสกัดชีวภาพ
และปุ๋ยหมักชีวภาพ

เกษตรกรชมการสาธิตการใช้เทคโนโลยี
การไถกลบคอกขี้ฟาร์มข้าว ทดแทนการเผา

เครื่องมือไถกลบตอซัง

“เป็นเครื่องมือไถที่ออกแบบมาเพื่อการไถพลิกกลบโดยเฉพาะ สามารถทำการไถกลบตอซังฟางข้าวอย่างได้ผลดี โดยไม่ต้องทำการเผา”

- พลิกเอารากหญ้าขึ้นมาตากแดดให้แห้งตาย
- การลาดดินที่ไถพลิกสมบูรณ์ ทำให้ความร้อนจากแสงแดดเข้าทำลายโรค แมลง ที่สะสมอยู่ในดิน
- ไถได้ลึก ส่งผลให้หน้าดินหลวม รากพืช ขอนไช เติบโตและหาอาหารได้ง่าย พืชแตกกอดี

การไถพลิกอย่างสมบูรณ์ ก่อให้เกิดการฟื้นฟูสภาพแวดล้อมของดิน โดยการฟื้นฟูโครงสร้างของดินให้เหมาะสมต่อการเพาะปลูก

ประโยชน์ของการไถกลบตอซังและฟางข้าว

“ฟางข้าวเป็นอินทรีย์วัตถุ มีธาตุอาหารพืชเป็นองค์ประกอบมากมาย การเผาฟางข้าว จึงเป็นการทำลายวัชคุที่มีคุณค่าต่อการปรับปรุงดินและสูญเสียธาตุอาหารพืชอย่างมากมาย นอกจากนี้ฟางข้าวยังมีคุณประโยชน์อื่นๆ ได้แก่”

- รักษาระดับความเป็นกรด และค่าของดิน
- ลดความเป็นพิษของเหล็ก และแมงกานีสในดิน
- ฟื้นฟูโครงสร้างของดิน ทำให้ปริมาณอินทรีย์วัตถุ ฟอสฟอรัส และโปแตสเซียมในดินเพิ่มขึ้น
- เพิ่มผลผลิตให้กับพืช และลดปัญหาสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม

ไถกลบตอซัง โครงสร้างดินสมบูรณ์

ท่านทราบหรือไม่?

ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 220 ซึ่งบัญญัติว่า "ผู้ใดกระทำให้เกิดเพลิงไหม้แก่ตัวอาคาร แม้เป็นของตนเอง จนน่าจะเป็นอันตรายแก่บุคคลอื่นหรือทรัพย์สินของผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 7 ปี และปรับไม่เกิน 14,000 บาท"

อาจจะนำมาใช้ลงโทษผู้ที่กระทำการเผาในที่โล่งแจ้งได้ ซึ่งรวมทั้งการเผาซากพืชในพื้นที่เพาะปลูก หากปรากฏว่าการเผานั้นน่าจะเป็นอันตรายแก่บุคคลอื่นและทรัพย์สินของผู้อื่น ไม่ว่าจะทรัพย์สินหรือทรัพย์สินนั้นจะมีเจ้าของหรือไม่ก็ตาม โดยไม่จำเป็นต้องเกิดอันตรายขึ้นจริง

การเผาป่า การเผาเศษพืชและการเผาในที่โล่ง นอกจากผู้กระทำความผิด จะต้องถูกลงโทษตามกฎหมายเฉพาะในเรื่องนั้น หรือตามประมวลกฎหมายอาญาแล้ว หากการเผาลังกล่าวก่อให้เกิดความเสียหาย ต่อทรัพย์สินของบุคคลอื่น ผู้กระทำความผิดจะต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนทางแพ่งให้แก่ผู้ได้รับความเสียหายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 420 อีกด้วย

นอกจากนี้หากการเผาป่าและการเผาในที่โล่งเป็นเหตุให้เกิดมลพิษจนทำให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่ชีวิต ร่างกายหรือสุขภาพอนามัย หรือเป็นเหตุให้ทรัพย์สินของผู้อื่นหรือของรัฐเสียหายด้วยประการใด ๆ ไม่ว่าเกิดจากการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ บุคคลผู้ใดได้รับความเสียหายรวมถึงหน่วยงานของรัฐ สามารถฟ้องเรียกค่าเสียหายจากผู้กระทำผิดได้

ฟางข้าวที่มีอยู่มากมายน่าจะมีประโยชน์มหาศาล ไม่ควรเผาทิ้ง

ที่ปรึกษา

นายธงชาติ รักมากุล

นายอภิชาติ ชวนเจริญพันธ์

นายสุพัฒน์ หวังวงศ์วัฒนา

นายเมธีชัย วิชชาวีรสกุล

นายพรสิทธิ์ สุธนธะวีร์

อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร

อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ

รองอธิบดีกรมควบคุมมลพิษ

ผู้อำนวยการสำนักจัดการคุณภาพอากาศและเสียง

ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร

คณะทำงาน

นางฉาเรศร์ กิลลิโยภาส

นายเจนจบ สุขสด

นายอนุรักษ์ เวีณนถ์

ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมวิศวกรรมเกษตร

นายชยทง ทรประดิษฐ์เกียรติ

นางสาวกนกภักดิ์ ทิศนประดิษฐ์

หน่วยประสานงานกลาง

ส่วนส่งเสริมวิศวกรรมเกษตร สำนักพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร

โทร. 0-2946-6175 โทรสาร 0-2940-6185

E-mail : agriqua61@doae.go.th

พื้นที่

ฝ่ายไรซ์เบคซ์

สำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยี

กรมส่งเสริมการเกษตร

โทรศัพท์ 0-2940-8222

โทรสาร 0-2941-4877